

A meteor

A #METOO BOTRÁNY TÖBBRŐL SZÓL, MINT A SZEZUÁLIS ABÚZUS.

A szexuális zaklatás csak a jéghegy csúcса, a #MeToo mélyén a megrendült férfiaság tragikomédiája zajlik. Jó pár éve tudjuk, hogyha igazán szellemes, érzéki, drámai, mélyre merülő mozgóképet akarunk látni, nem a moziba kell beülnünk, hanem a Showtime vagy a Netflix tévésorozatai elé. A legjobb tévészeriák már nem a klasszikus hollywoodi sémákban gondolkodnak a férfi-nő kapcsolatokról.

A *Kártyavárban* ugyan nem történik nemi erőszak, de a szex pengeéles politikai fegyverré válik. A #MeToo botrányban igencsak lejáratódott Kevin Spacey játszott amerikai elnök rendíthetetlen egója vonzerejét és óriási politikai hatalmát kihasználva csalja rafinált erotikus csapdába Zoe-t (Kate Mara), a rámenős újságíró lányt, hogy aztán titokban a közvélemény manipulálására használja fel cikkeiket. Amikor azonban a lány kényelmetlenné, sőt veszélyessé válik, mert már túl sok titkot tud a Fehér Ház uráról, az elnök az abúzusnál sokkalta gonoszabb dolgot művel vele, sec-pec meggyilkolja.

Vagy ott a *Viszony* (*The Affair*) széria értelmiségi főhőse, aki első látásra álompasinak látszik,

nemcsak férfiasan jóképű superhím, de ráadásul szuperintellektus is, sikeres regényíró. A néző is hamar megkedveli, ha férfi, akár még mintának is tekintheti Noah Solloway-t (Dominic West), ám idővel kiderül, hogy mindez csak álca és öncsalás, az alfahím igazából gyenge jellem, végtelenül önző és könyörtelen, és ha kiszámíthatatlannak látszik is, az nem valamiféle mesteri szélhámoságnak, hanem a belső károsnak a következménye. Noah senkit sem erőszakol meg, mégis minden nőt tönkretesz. Szívtipró – mondta volna erre még nem is olyan régen az utca embere, meglehetősen pontatlanul. Itt ugyanis nem arról van szó, hogy valaki szeret, de a partnere nem szereti. Ez a melodramai helyzet bármily sajnálatos, de teljességgel természetes, még ha – nem kevésbé természetes módon – nagyon is a szívünkre vesszük, ha velünk esik meg. A szupermacsó ön- és közveszélyes szerelmi ámokfutása kem-

„A régi kottából énekeltek”

(Matthew Weiner: *Mad Men* – Christina Hendricks és Jon Hamm)

vésbé giccse, ámde jóval súlyosabb pusztítással jár. Noah nem nőcsábász, nem vadászszenvedély úzte Don Juan, igazából megállapodni szeretne, de a belénevelt közhelyes férfikép ezt lehe-

tetlenné teszi. Abban a macsó világképben ugyanis együttélésnek (egyáltalán bármiféle kooperációnak) helye nincs: az együttélés – párharc, amiben le kell győzni a másikat. Noah olyan, mint egy kéjgyilkos, aki ölelni nem képes, tehát ölni fog. Noah szeretni nem tud, tehát akarva-akaratlan rombolni fog. Az útját nem női hullák szegélyezik, hanem megalázott, tönkre tett személyiségek, olyan nők, akik pedig szeretni, adni akartak, és képesek is lettek volna rá, ha egy valódi férfit, és nem egy üres és önző macsót sodor melléjük a sors. Noah Solloway minden szerepkörében – férj, apa, szerető – impotensnek bizonyul. Allison (Ruth Wilson), Noah szeretője, Helen, a felesége (Maura Tierney), és Whitney, a lánya (Julia Goldani Telles) tönkrement élete és személyisége a bizonyíték rá.

A machismo nagyra fújt lufija egyébként nem ekkor durrant ki először, hanem a *Mad Men* – *Reklámörültek* sorozatban. Az elsőség nem is annyira filmhistóriai, hanem társadalomtörténeti szempontból érdekes: a *Mad Men* nem kortárs sztori, hanem az 50-es 60-as évek fordulóján játszódó lenyűgözően korhű retro-széria. A sorozat nemcsak a modern reklámpar és a marketing születését követi végig, hanem a férfi és női öntudat megrendülésének őspillanatait is. A *Reklámörültek* hősei nem csak szépek és gazdagok (legyenek nők vagy férfiak), hanem kreativitásban is verhetetlenek. Épp csak egy sebezhető pontjuk van, de azt ne az erogén zónáknál keressük. Az már csak következmény. A hagyományos férfi és női szerepkör megváltozott, nem utolsósorban azért, mert a nők is munkába álltak, de ezt a változást a szerep nem követte. Nők és férfiak továbbra is a régi kottából énekeltek, és a régi beidegződések szerint nézték, hallgatták a másik nemet. És az új kotta igazából mindmáig nem készült el. Persze, ki-ki barkácsol, rögtönöz, ahogyan tud. De egy osztársadalmi társasjátékban nem lehet szabályok nélkül játszani. A kultúra – játékszabály. Dolgozni kell rajta, méghozzá közösen. Nem tudom, mi jön majd ki a #MeToo meteor becsapódásából, de az biztosan nem, hogy férfiak és nők nincsenek is, és az sem, hogy akkor a vén pátriárkák helyett jöjjön a matriarchátus. Vagy ha mégis, akkor tényleg javíthatatlanok vagyunk.

SCHUBERT GUSZTÁV

